

ERDÉLYI MAGYARÁG

Feloldó szerkesztő:

Kádár Miklós

Független politikai napilap, megjelenik mindennap. Szerkesztőségi órák: este 5-től 10-ig. Szerkesztőség és kiadó hivatal: Oradea, (Nagyvárad) P. M. Viteazul Nagyváradtér 4. Telefon: 380

Ara 1 lej

IV. évfolyam 26. sz.

1935. január 26.

Szombat

Válaszúton

Magyarország politikája

Gömbös Gyulának nagyon sok akadállyal kell megküzdenie. -- Miért akarja behozni a magyar kormány a titkos választójogot?

Nemcsak a magyar, de az egész európai közvéleményt foglalkoztatják azok a változások, amelyek a magyar kormány kebelében, azután pedig a hadsereg vezetői közt bekövetkeztek és amelyek kihatással lehetnek az egész kormány sorsára. A bu-

dapesti sajtó nem foglalkozik a változások gazi okaival, nemcsak azért, mert igazi ellenzéki lap alig van Budapesten, hanem azért is, mert még a legbeavatottabb politikai tudósítók sem tudnak tiszta képet alkotni.

Mussolini és Laval aláírták a római egyezményt, a magyar külpolitikának nyíltan a lasztania kellett a német, vagy a francia orientáció közt, Gömbös Gyula elhatározta, hogy megerősíti a maga pozícióját. Ezért akarta a titkos választójog-tervezetet be-nyújtani ezzel egyidejűleg azonban a kormányzói jogkör kiszélesítésére vonatkozó javaslatot is, ezáltal népszerűséget és az alkotmányos tényező bizalmát akarván visszaszerezni. Azok a miniszterek, akik azt mondták, hogy a kormánynak le kell mondania, kiváltak, ugyanígy kicserélte Gömbös azokat a magasrangú katonatiszteket, akikről úgy látta, hogy nem teljesen támogatják. Közben azonban az egységes párt sem volt teljesen megelégedve, különösen azzal a túlzott barátsággal, ami Gömböst az "ellenzéki" Eckhardthoz fűzte, különösen mert Eckhardt nem átalította az egységes pártot megvádolni.

Lehet-e Albrecht főherceg kormányzó?

Az a hír, hogy Albrecht főherceget Horthy Miklós kormányzó helyettesévé nevezik ki utódlási joggal, az egész európai sajtóban a szenzáció erejével hatott. Bizonyos, hogy a kisantant sohasem egyezne bele, hogy egy Habsburg kerüljön Magyarországra élére, még kormányzói minőségben sem. Másrészt Albrecht főherceg hűséget esküdött Ottónak, a Habsburg ház fejének és ha elfogadná a kormányzói megozást, nemcsak családját és a legitimista köröket haragítaná magára, de számolnia kellene azzal is, hogy főhercegi rangjáról lemondhatják. Nem kevésbé igaz az sem, hogy Albrecht főherceg igen népszerű ember Magyarországon. Ambitózus, energikus fiatal ember, akit főhercegi származása ellenére demokratikus érzések hatnak át és aki a birtokreformról, telepítésekről több cikket írt. Bizonyos, hogy abban az esetben, ha az ország élére kerülne, nem elégedne meg azzal, hogy papirmassé figura legyen, hanem a kormányzás irányelveit maga szabná meg. Kevésbé hihető tehát, hogy Gömbös Gyula éppen azzal akarja pozícióját megerősíteni, hogy egy tetterős, alkotó vagy től duzzadó fiatalembert ültet a saját fejére. Sokkal valószínűbb, hogy a kormányzó helyettes megválasztásának terve csak fegyver akar lenni Gömbös Gyula kezében Horthy Miklós ugyanis — a külföldi lapok ferdítése ellenére — nem beteg, hanem a legjobb egészségnak örvend, utódját viszont ettől függetlenül ő maga is kijelöltheti és a parlamenttel jóváhagyathatja a választást. A háttérben tehát más indokokat kell keresni.

Mikor Károlyi Gyula gróf lemondott, Gömbös Gyula vette át a kormányzást, attól tartott, hogy diktatórikus kormányzat következik. Igazi parlamentarizmus — a nyílt választási rendszerrel — addig sem volt, viszont Gömbös Gyula demokratikus reformokat ígért: titkos választójogot. Egy

csapásra megnyerte magának a kormányzó párt bizalmát, az egységes pártot nemzeti egység pártjává változtatta, magához édesgette a legnagyobb ellenzéki párt, a kisgazda párt vezérét, Eckhardt Tibort, akit Genf-be fődelegátusként küldött ki és a legjobb lton volt, hogy az egész pártot a maga pártjába olvassza be. A marseillei merénylet, illetőleg az izgalmas genfi tárgyalások után azonban kiderült, hogy Gömbös Gyula külpolitikája nem a legjobb úton haladt, Eckhardt Tibor pedig nem a legsikeresebbet képviselte Magyarországot. Mikor pedig

Gömbös nem adja ki a hatalmat a kezéből

Gömbös helyzete e pillanatkorban tehát nem a legirigylésreméltóbb.

Nem kétséges azonban, hogy ő — aki Mussolinit és Hitlert vallja politikai mintaképül — nem hagyja magát befolyásoltatni és nem adja ki kezéből a hatalmat. A

titkos választás — ha ugyan lesz belőle valami, mert a kidolgozott választójogi reform még távol áll tőle, bebizonyíthatná, rendelkezik-e Gömbös azzal a bizalommal a magyar nép részéről, mely ezt az önbizalmát indokolta tenné.

Horthy egy órák hallgatáson fogadta gróf Károlyi Gyulát

Budapest, január 24.

Gróf Károlyi Gyula volt magyar miniszterelnök tegnap kihallgatáson jelen meg Horthy Miklós kormányzó előtt. A volt miniszterelnök egy órában át tárgyalta a kormányzóval.

Jugoszlávia és a Szovjet között

dipomáciai bonyodalmakra vezethet a bucaresti orosz templom ügye

Bucuresti, január 24.

A bucaresti orosz templom ügyében érdekes fordulat állott be. Mint ismeretes a templom körül azért keletkezett bonyodalom, mert Poklevszky volt orosz cári követ azt Jugoszláviának adományozta, mielőtt még Románia elismerte volna a Szovjetet. Így az emplotm tulajdonjoga a jugoszlávok kezébe ment át, viszont a Szovjet visszavetelte az épületet. Jogilag Poklevszkynek

nem állt hatáskörében a templom átadása, így mindenki kíváncsian várta, hogy mit tesz a Szovjet. Tegnap aztán Osztrovszky követ titkára megjelent a jugoszláv követ-ségen és bejelentette, hogy

amennyiben a jugoszlávok nem adják át a templomot, úgy diplomáciai utratereklik a kérdést.

A Szovjet nem mond le a templomról és az visszaköveteli.

A 250 nyereményes készpénziombola 5. száma

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundatia pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

A alkotmányos szellemben kezd meg munkáját az új bolgár kormány

Bulgáriában új választásokat irnak ki

A diktatorikus kormányzás bukatta meg Gheorghieffet

Szofia, január 24.

Első híradásunkban közöltük, hogy a Georgieff kormány lemondott és az új kormányt Zlateff tábornok, hadügyminiszter alakította meg. Az új kormány kiadott egy hivatalos közleményt, amelyben megállapítja, hogy az új kormány mindenben a régi kormány utját fogja követni. Kevéssel a kiáltvány közzététele után, Boris bolgár király magához kéréte Zlateff miniszterelnököt és bizalmas beszélgetést folytatott vele. Jól informált helyről kiszivárgott hírek szerint Boris király és Zlateff miniszterelnök között nagyszabású tárgyalások folytak, melyek előre nem látott eredményekhez vezettek. Ugyanis, Zlateff miniszterelnök a királytól való távozása után

viasszavonta előző kiáltványát és egy újabbat adott ki, amelyben bejelenti, hogy az új kormány a parlamentáris szellemében óhajt kormányozni és e célból a Georgieff kormány ideje alatt betöltött pártok politikai szervezkedését újból megengedi.

Az újabb kiáltványból kiderült, hogy az uralkodó éppen ezért menesztette Georgieff-

et, mert nem volt hajlandó tűrni, hogy Georgieff továbbra is diktatúrát tartson fenn.

Boris király kijelentette Zlateff tábornok előtt, hogy abban az esetben, ha nem hajlandó diktatúra nélkül kormányozni, úgy visszavonja megbízatását, mert talál olyan politikust Bulgáriában, aki alkotmányos módon kormányozzon. Zlateff erre hűségnyilatkozatot tett az uralkodó előtt és megkezdte a kormány szervezését ebben az irányban.

Bulgária külpolitikája a hírek szerint semmiben sem fog eltérni az eddigi külpolitikától. Ezt az bizonyítja legjobban, hogy Batalov, aki az előző Georgieff kormányban is külügyminiszter volt, megmaradt az új kormányban is.

A szófiai lapok, amelyek nagy örömmel üdvözölték a Zlateff kormányt, máris olyan hangú cikkeket irnak hogy Georgieff terror és diktatúra alatt tartotta magát az uralkodót is.

Zlateff miniszterelnök parlamentáris uton akar kormányozni. Rövid időn belül kiírják a választásokat, úgy hogy az új parlamentben már a különböző pártok képviselői is jelen lesznek.

Február 8-án összeül a leszerelési konferencia

Henderson szerint a Népszövetség semmire sem kötelezheti Németországot

Genf, január 24.

Henderson a leszerelési konferencia elnöke, hír szerint február 8-ra hívja össze a leszerelési konferenciát. Hogy a leszerelési konferencia eredménnyel fog-e járni, az attól függ, hogy Flandin és Laval mit végeznek Londonban. Flandin francia miniszterelnök Laval külügyminiszterrel együtt január 28-án utazik Londonba, ahol Hendersonnal is tárgyalásokat folytatnak a leszerelés kérdéséről. A február 8-án megnyíló leszerelési konferencián szóba fog kerülni Németország fegyverkezésének kérdése.

A német fegyverkezés kérdése körül még nagy viharok támadhatnak. Ugyanis Henderson véleménye szerint Németországot sem a leszerelési konferencia, sem a népszövetségi tanács nem kötelezheti semmire, mert,

amikor Németország kilépett a Népszövetségből, azzal együtt lépett minden lánrot, amely a nemzetközi politikában kapcsolta a német birodalmat.

A leszerelési konferencia elnökének szenzációs nyilatkozata óriási meglepetést keltett

Két évre ítélték a CAPS sikkasztó maramuresi pénztárosát

Oradea, január 24.

A tábla tegnap délelőtt tárgyalta a felsővisói CAPS, állami erdőkitermelő vállalat két sikkasztó főtisztviselőjének büntetését. Az érdekes ügy adatai szerint, 1933 áprilisában rovasolást tartottak a CAPS felsővisói irodájában és

400 ezer lej hiányt állapítottak meg. A kassza teljesen üres volt és nem találtak benne mást, mint két elismervényt. Az egyik 16.000 lejről szól és azt Krafcsik Ignác pénztárnok írta alá, a másik 13.000 lejről volt kiállítva és azt Marin Joan írta alá. A vizsgálat alapján mindkét embert vádlólag elvezették és első fokozatban a sighe'i (maramarosszigeti) törvényszék foglalkozott az ügyükkel.

Marin a törvényszék előtt elmondta, hogy a 13 ezer lejt egy kereskedő adta át és mivel a pénztárnok nem volt az irodában és egy nyugtát tett a kasszába, mert a pénz

nem fért bele. Ezután szabadságra ment és távollétében helyezték véd alá. A pénz már régen visszafizette.

Krafcsik pénztáros beismerte, hogy a hiányt ő idézte elő, de azzal védekezett hogy

egyáltalában nem ért a könyveléshez, mert adóhivatalnok volt.

Kérte, hogy az elkönyvelt pénzt tudják bealólegnek.

— Mennyi a fizetése? — kérdezte erre őle a törvényszék elnöke.

— Nyolcszázharminc lej — hangzott a válasz.

A törvényszék végül is 2 évi börtönnre ítélte a sikkasztó pénztárosat, míg a főmérnököt felmentette.

Felbontás folytán került az ügy a tábla elé, ahol az első fokú ítéletet teljes egészében jóváhagyták. Az elítélt pénztáros semmiféle panaszt nem jelentett be.

Kivágandó és összegyűjtendő
Igazoló szelvény.

5

Aki 30 szelvényt összegyűjt, az részt vehet a készpénzsorsjátékon

1935 január 21 - február 20.

Erős, verbő, kővér emberek igyának naponta, reggel éhgyomorra egy kis pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet, mert ez rendes gyomor- és bél működést biztosít, számottevően előmozdítja az emésztést és különösen szabályozza a vérkeringést.

Rheumát

biztosan
gyógyít

Csináljon egy teljes Togal-kurát!

A Togal-tabletta a húgysavak oldása által mérgeket távolít el a testből
Hasonló biztos hatással a Togal-tabletta

Csúsz Idegzsába Spanyolnátha és mindennemű főfájás esetén.

A Togal biztos gyógyulást jelent.
Minden gyógyszerárban és drogériában Lei 52.- és 130.-
A Togal-tabletta svájci készítmény.

RADIOMUSOR

Bucuresti. 13: Vizálás. Déli zene lemezek. 13.45: Előadások hírei, közéleti jelentés és könnyű lemezek 14.15: Beszélőújság. 14.40: Könnyű lemezek 18: Rádiózenekar. 19: Beszélőújság 20: Rádiógyetem 20.20: gramofon. 21.55: hangversenyismertetés. 22.10: A filharmonikusok hangversenye. 21.50: A hangverseny II. részének ismertetése 22.05: Hangverseny 23: beszélőújság. 23.35: szórakoztató lemezek.

Budapest. 7.45: torna. Utána: hang-
lemezek. 11: hírek. 11.20: felolvasás 11.45: felolvasás. 12.10: nemzetközi vízielőzőszolgálat. 13: déli hangversz. 13.05: Endre Bátya emlékeztető. 13.30: hírek 14.20: pontos időjelzés, időjárás és vízállásijelentés. 14.30: Múrsi Elek és cigányzenekara. 15.40: hírek és élelmiszerárak, piaci árak, árfolyamhírek 17.10: A rádió dial-felolvasása. 17.45: hírek 18: Tóth Imre emlékirataiból: Jászai Mari 18.35: szalon és jazz zenekar. Kalmár Pál énekszámával 19: gyorsirótfolyam 19.35 sportközlemények. 19.50: Mikrofonnal a városi élet nagyíján. Beszélő: Pluhár István. 20.25: Az Operaház előadásának ismertetése. 20.30: Az Operaház előadásának ismertetése: Paraszthozságit. 21.50: hírek. 23.30: időjárásjelentés. Majd Fejes János szalon és jazz zenekara. 24.15: Lakatos Gyula és Lakatos Vince zenekara muzsikál. Orbán Sándor énekel.

"ERDELYI MAGYARSÁG"

Még ma adunk ki sorsjegyet

Az újévi tombolára való jelentkezés mai napon bezáródik. Kérjük tehát azokat az olvasóinkat, akik még nem kapták meg sorsjegyeiket, hogy igyekezzenek a mai napon kiváltani, hogy el ne essenek a nyerési esélyeiktől.

Gömbös Gyula nagy beszéde Szolnokon

Budapest, január 25.

Gömbös Gyula magyar miniszterelnök csütörtökön délelőtt Szolnokra érkezett, hogy átvegye a város és több megyeheli faun disz polgári oklevelét. A miniszterelnök Szolnokon nagy beszédet mondott, amelyben Magyarország bel és külpolitikájával foglalkozott.

— Körülöttünk zajlik az élet, folyik a világnézetek harca — mondta beszédében Gömbös Gyula. — Ami azonban szabad a nagy nemzeteknek, nem szabad a kicsinyeknek. Nekünk csak egy feladatunk van, megtartani magyarnak ezt a nemzetet és kitermelni a mai időknek megfelelő magyarságot.

— Idebenn is zajlik az élet, ez azonban kevésbé veszedelmes. Rozsdás csákiyájú öreg halászok zavarják az élet folyását. — Nem haragszunk érte, sőt őket is felvesszük csónakunkba, mert ott a helye mindenkinek, aki magyar. Meg kell azonban nekik is érteniük, hogy mit mesél a Duna, rá kell bízniuk magukat az új hajósokra, az új legénységre.

Ezután külpolitikai kérdésekre tért át a magyar miniszterelnök és a következőket mondotta:

— A római jegyzőkönyvekről akarok szólni. Azokról a jegyzőkönyvekről, amelyek Róma, Budapest és Bécs között ötékre létre és amelyek már is beváltak, mert bizonyos állandóságot jelentenek.

— A marseillei üggyel nem kívánok szólni — folytatta beszédét a magyar miniszterelnök — beszéljünk róla majd csak akkor, ha ez az ügy végleg lekerül a napirendről.

— Egy másik egyezményt is kötöttek Rómában. Nekünk nagy örömeinkre szolgál, hogy a mi nagy barátunk, Olaszország és a kisantant nagy barátja, Franciaország összeültek, hogy megoldást keressenek a Duna-medence problémáinak megoldására. Mi ennek nem állunk útjában — fejezte be nagyhatású beszédét — mert békét akarunk. A hatalmas közönség lelkesen megtapsolta Gömbös Gyula beszédét.

Formailag lemondott és újjalakult az olasz kormány

Róma, január 25.

Az olasz kormány ma délelőtt Mussolini kivételével benyújtotta lemondását a királynak. Ez a lemondás csupán formai és a faslista uralomnak megfelelően ezt időnként megismétlik, hogy a kormányt újjalakítsák. Az új kormány élén természetesen szintén Mussolini áll Pénzügyminiszter: Tandirville, földművelésügyi miniszter: Rossoni, nemzetnevelési: De Vecchi gróf, közmunkaügyi: Raccia, igazságügyminiszter: Tolni, közlekedésügyi miniszter: Benni. — Suvich külügyi államtitkár lemondását a király nem fogadta el.

Sen szintén Mussolini áll Pénzügyminiszter: Tandirville, földművelésügyi miniszter: Rossoni, nemzetnevelési: De Vecchi gróf, közmunkaügyi: Raccia, igazságügyminiszter: Tolni, közlekedésügyi miniszter: Benni. — Suvich külügyi államtitkár lemondását a király nem fogadta el.

Boris király megvendégelte a bukott diktátort

Szófia, január 25.

Boris bolgár király tegnap délelőtt ebéden látta vendégül Gheorghieff lemondott miniszterelnököt és miniszter társait. Az ebéd mindvégig igen szívélyes hangulatban folyt le. Ezzel azután megdőlt az a feltevés is, hogy a lemondott bolgár kormány tagjait internálták.

SPORT

A Nac javára ítélte a Szövetség az eldöntetlen Nac-Amte meccset

A pontnyeresség folytán a Nac a negyedik helyre került. — Szigorú ukáz a Crisanának

Bucuresti, január 25.

A futballszövetség tegnapi ülésén rendkívül gyors határozatot hozott a NAC-AMTE elleni óvása ügyében. Megsemmisítette a mérkőzés 2:2-es eredményét Jakobi bíró jelentése alapján. A bíró jelentésében alapján előírta, hogy az AMTE egyenlítő

ölját a közönség terrorjának hatása alatt kellett megítélnie. A szövetség elrendelte, hogy a mérkőzés utolsó 10 percét, 2:1 állással (a NAC javára) újra kell játszani. Ez az első eset, mikor a pályán a bíró által megadott gólt megsemmisíteték. A döntés folytán a NAC a bajnoki ta-

bellán a hetedik helyről a negyedik helyre került fel, mivel jobb a gólaránya, mint a Crisanának.

A szövetség megállapította, hogy a Crisana többszöri sürgötésre sem fizette ki 32 ezer lej adósságát, amellyel a Barák-ügyvből kifolyólag tartozik a szövetségnek. Szigorú hangu felszólítást küldt a Crisanának és figyelmeztették, hogy ha február 10-ig nem fizet, kötvörte nélkül felelősséget vállal.

Ünnepség a fogházban

Oradea, január 25.

A csütörtöki egyesületi ünnep alkalmából az oradeai fogházban igen nívós ünnepséget rendeztek. Az ünnepély megrendezése Ceauca Mihai fogházigazgató érdeme. A fogház papja előadást tartott az egyesületi ünnep jelentőségéről, majd a rabok énekére előadta a himnuszt, utána pedig a "Szentül" című egyfelvonásos darabot játszotta. Először a tiszteletteljesen.

Kéménylüzek Oradeán

Oradea, január 25.

Tegnap az esti órákban egyszerre két helyre is kihivták a tűzoltókat. A csanat kórházban az egyik kémény kigyulladt, de mire a tűzoltók kivonultak, a tüzet már el is oltották. Ugyancsak kéménytűz volt a Cosbuc (Szalárdi) uca 9. számú ház alatt is, amit azonban a kivonult tűzoltók hamarosan eloltottak.

Lábát törte korcsolyázás közben egy diák

Oradea, január 25.

Súlyos baleset történt tegnap este 2 órakor a Kolping sportegyesület Clorogaria (Uri) ucai sportpályáján. Össze-reicher Gábor 15 éves diák a pályán korcsolyázott és olyan szerencsétlenül esett el, hogy jobb lábát törte. A kihívott mentők a kórházba szállították.

APRÓHIRDETÉSEK

Csizma, cipő, sárcipő, hoci cipő, kezzen és endesre olcsón Galnai. Bulv. Regele Ferdinand 10. 2415

Polihozónók, akik ezüsttárgyak polihozásához tökéletesen értenek, küldjék be ajánlatukat, annak megjelölésével, hogy hol és meddig dolgoztak e szakmában és milyen órabért igényelnek. "Argintaria Banateana" Bucuresti, I. pasajul Victoriei No. 6 (Post Imobiliara.) 2417

Schnittfräse-ő felvétetik Nagyari T. verek. Aradi ut 23. 2418

Állandó piaci munkára egy tűzőnő felvétetik, ugyanott egy rakott szabász. Deszkát veszek str. Dacia uca 8 szám. Középesi telep. Dézi Géza. 2422

Mindenes szakácsnőt, éves bizonyítvánnyal felveszek. Ugyanott 2 fehér ágyszal, székek eladók. Fried Jenő, Regele Ferdinand 10. I. emelet. 2419

Ügyes rikanos fiut keresek koszt és fizetéssel. Szécsényi sarok. Ujság kioszk. — Hógva. 2420

Kifutó fiu felvétetik. Str. Parcului (Liget) uca 3. Granaria mellett. 2420

Jó állomothan levő gyermekkoros olcsó eladó. Érdeklődni a megyei kórház felvételi osztályán. 2412

Oradeához közeli községekbe bevezetett területre laparust, navi biztos 30 lej korettel felvesz az "Erdélyi Magyarság". Jelentkezni a kiadóhivatiba.

Az Erdélyi Magyarság terjesztésére keresünk az ország minden városában és községében megbízható ügyes egyéneket. Ajánlatot kérünk a kiadóhivataltól megkapni.

PASZTOR-NYOMDA. ORADEA